

נושא הגיליון

'תפילת שיכור בפורים'

לְיְהוּדִים הֵיְתָה אוֹרָה וְשִׁמְחָה
וְשִׁשָּׁן וְיָקָר

עניינא דיומא: מבואר בגמ' (מגילה ז:) ונפסק להלכה ברי"ף (מגילה דף ג: מדפי הרי"ף), ברא"ש (מגילה פרק א סימן ח), ברמב"ם (מגילה וחנוכה פרק ב הלכה טו), ובשו"ע (סימן תרצה סעיף ב), מיחייב איניש לבסומי בפוריא 'עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי'.

והתבאר בגיליונות עומק הפשוט, גיליון 50 בנושא 'שמחת פורים', וגיליון 102 בנושא 'עד דלא ידע', יסודות ופרטי מצות השתיה בפורים.

וכעת יתבאר בגיליון הנוכחי (מספר 508) בנושא 'תפילת שיכור בפורים', האם שתוי או שיכור רשאי להתפלל כל השנה? ומה הדין ביום הפורים, שבו מצווים בשמחה ובשתית יין, האם גדרי הדין משתנים?

ההבדל בין שתי פחות מרביעית, רביעית, יותר מרביעית, שיכור שאינו יכול לדבר לפני המלך, שיכור כלוט? האם שאר משקין המשכרים דינם כיוין? מה הדין אם עבר והתפלל האם צריך לחזור ולהתפלל?

וראה עוד; גיליון 256 בנושא 'כשרות משקאות חריפים'.

יְבָרַךְ אֶת בֵּית אֲהָרֹן

ברכת מזל טוב לחבר המערכת

הג"ר יוסף שלמה הכהן בייפוס שליט"א
לרגל השמחה הכפולה השרויה במעונו בהולדת
הנכד והנכדה שיחיו

לבנו הר"ר חיים יצחק בייפוס שליט"א בהולדת
הבן, ובנו הר"ר שמואל יהודה בייפוס שליט"א
בהולדת הבת

יהי רצון שיזכו לגדלם לתורה, לחופה ולמעשים
טובים, רוב נחת ואורך ימים ושנים טובות
המאחלים: מערכת הילכתא

דבר העורך

וְהַשְׁתִּיחָה כְּבֹדָה

עד דלא ידע: ימי הפורים מזמנים שמחה ושתיה, אך דווקא בהם נדרשת בהירות: סדר התפילה לפני מלך מלכי המלכים גם בשיא השמחה מתוך שתייה.

דברים נפלאים כתב הערוך השולחן (סימן צט; הובא בהרחבה בגיליון), ששיכור המתפלל לפני המלך הוא חוצפה ועזות, שניגש לעמוד לפני המלך באופן שבוודאי לא יכוון, ולכן תפילתו תועבה. ויש להוסיף על דבריו, שלכן שיכור המתפלל הוא כעובד עבודה זרה, שנהוג כאילו אינו עומד לפני המלך.

והזהיר בחסד לאלפים (סימן צט סעיף א) על סמיות עיני המתפללים בשכרות, הסבורים שמקיימים מצוה, שנוהרים להתפלל אפילו בשכרותם, ואינם יודעים שעבירה היא בידם כעובד עבודה זרה; תפילתם פסולה וברכותיהם לבטלה, ומפסידיים תפילתם לגמרי - וחבל על דאבדוק.

לגבי יו"ט חידש היש"ש (ביצה פרק ב סימן ה, הובא בהרחבה בגיליון) דשתוי רשאי להתפלל לכתחילה, והקב"ה מקבל תפילתו כיון שהוא שמח וטוב לב בשמחתו של מקום, ועוד שבזמננו בלאו הכי אין הכוונה שלמה. והוסיף המגן גיבורים (אלף המגן סימן צט ס"ק ח) שפורים דינו כיום טוב.

כלומר, ההלכה לא משתנית, ודיני השו"ע תקפים ביום טוב ובפורים כמו כל השנה 'זאת התורה לא תהא מוחלפת', אלא שאפשר להקל בדבר הפוסקים התיירו בשעת החוק. ולכן בשיכור שתפילתו תועבה, אסור בתפילה כמו בכל השנה.

אבל בשתוי שבדיעבד תפילתו תפילה, ולכתחילה לא יתפלל, משום שאינו דרך כבוד לעמוד באופן שיודע מראש שלא תהיה כוונתו מושלמת, יש להקל לכתחילה ביום טוב ובפורים, מאחר שמצות היום לשתות יין, אין כאן לזול בכבוד התפילה, אדרבה המלך עצמו ציווה היום על שתיית היין.

ברכת התורה
עקיבא יוסף לוי

לידי דמיונות כוזבים וכפירה באמת והודאה בשקר, כמו שאמרו (מגילה דף ז'): 'עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי', וכשעומד כך בתפילה, שמא מתוך בלבול דעתו יבוא לידי דמיונות כוזבים, וזו היא עבודה זרה באמת.

טעם נוסף מופיע **באוצר הגאונים** (עירובין דף סד.) קל וחומר: אם בעבודת המקדש שאינה צריכה כוונת הלב, שנה רביעית יין לא יעבוד, תפילה שצריכה כוונת הלב על אחת כמה וכמה.

והטעם מפורש **ברמב"ם** (הלכות תפילה פרק ד הלכה יז) שיכור אל יתפלל מפני שאין לו כוונה. וביאר **בערוך השולחן** (סימן צט סעיפים א-ה) שיכור לא יתפלל ואם התפלל תפילתו תועבה וכאילו עובד עבודה זרה, לא יתכן שהטעם לכך משום חסרון כוונה בלבד, שהרי בזמננו אין חוזרין משום חסרון כוונה, כי בלאו הכי אין מכוונים כל כך, ועוד שהמתפלל בלא כוונה אינו כעובד עבודה זרה.

אלא הביאור, שתפילה היא כעומד לפני המלך, וחייב האדם להכין עצמו בכוונה נאותה לעמוד לפני המלך, ואם בעמדו בתפילה התבלבלה כוונתו בשעת מעשה, לא ניתנה תורה למלאכי השרת, ומה יוכל לעשות, ולכן אין חוזרין בשביל חסרון כוונה.

אבל בשיכור, שנכנס לתחילה לעמוד בתפילה בכלבול הדעת לפני מלך מלכי המלכים, אין לך העזה גדולה מזו, ואין משוקץ יותר מזה ליכנס לפלסין של מלך בכלבול הדעת, ולכן תפילתו תועבה וצריך לחזור ולהתפלל.

3. ארבע דרגות בשכרות

להלכה: מבואר מדברי **השו"ע והמשנ"ב** (סימן צט סעיף א) שיש ארבע הגדרות חלוקות בשתיית יין ומשקים המשכרים: א. פחות משתוי. ב. שתוי. ג. שיכור שאינו יכול לדבר בפני המלך. ד. שיכור כלוט (פסקי תשובות סימן צט ס"א).

4. דרגה א' - פחות משתוי

רשאי להתפלל: שנה פחות מרביעית יין, או ששתה רביעית יין בשתי פעמים, או ששתה רביעית יין שמזוגו במעט מים - מותר להתפלל, כל עוד לא שנה שיעור רביעית בבת אחת.

ולכן בקידוש קודם מוסף, מותר לכהן לשתות כל הכוס המכיל רביעית יין, כי ביין שלנו הדרך למזוג במים, ורשאי לישא את כפיו במוסף (באור הלכה סימן רפו סעיף ג).

גיליון 257 בנושא 'המשך כשרות משקאות חריפים'. גיליון 299 בנושא 'כשרות משקה וודקה'. גיליון 300 'חשש חדש בוודקה'. גיליון 153 בנושא 'תחפושת בפורים'.

1. שיכור אסור בתפילה

עומד לפני המלך: מבואר **בגמ'** (מסכת עירובין דף סד.) שתוי אל יתפלל, ואם התפלל - תפילתו תפילה. שיכור אל יתפלל, ואם התפלל - תפילתו תועבה. היכי דמי שתוי והיכי דמי שיכור? שתוי כל שיכול לדבר לפני המלך, שיכור כל שאינו יכול לדבר לפני המלך.

וביאר **התוספות** (ד"ה שיכור) שיכור אל יתפלל ואם התפלל תפילתו תועבה ולא יצא, כיון שאינו יכול לדבר לפני המלך, וצריך לחזור ולהתפלל.

כעין דברי הבבלי, מבואר **בירושלמי** (תרומוות פרק א הלכה ד), שתוי אל יתפלל, ואם התפלל תפילתו תחנונים. שיכור אל יתפלל ואם התפלל תפילתו גידופין.

עוד מבואר **בגמ'** (מסכת ברכות דף לא.) שלומדים כמה הלכות **מתפילת חנה** (שמואל א פרק א פסוק יג-טז) **וַיִּחַשְׁבֶּהָ עָלַי לְשִׁפְחָה - מֵכֹאֵן שִׁיכּוֹר אֲסוּר הַתְּפִלָּה. אֶל תִּתֵּן אֶת אֲמַתְךָ לְפָנַי בַּת בְּלָעֵל - מֵכֹאֵן לְשִׁיכּוֹר שֶׁמִּתְפַּלֵּל כְּאִילוֹ עוֹבֵד עֲבוּדָה זָרָה, כְּתִיב הֲכֵא לְפָנַי בַּת בְּלָעֵל, וְכִתִּיב הִתֵּם (דברים פרק יג פסוק יד) יִצְאוּ אֲנָשִׁים בְּנֵי בְּלָעֵל מִקְּרָבָהּ, מֵהַלֵּן עֲבוּדָה זָרָה, אִף כֹּאֵן - עֲבוּדָה זָרָה.**

יותר מכך מבואר **בגמ'** (עירובין דף סה. וברש"י שם) אמר רבי חנינא כל המפיק 'מגן' בשעת גאווה, שאינו מתפלל תפילת 'מגן אברהם' בשעת שכרות, סוגרין וחותמין צרות בעדו שלא יבואו עליו.

וכתב **הטור** (סימן צט) שיש לכך רמז נפלא **בפסוק** (ויקרא פרק י פסוק ט) **וְיִן וְשֵׁכָר אֶל תִּשְׁכַּר; וְשֵׁכָר רָאשֵׁי תִיבוֹת וְאִם שִׁתָּה כְּדֵי רְבִיעִית; אֶל - רָאשֵׁי תִיבוֹת אֲסוּר הַתְּפִלָּה; תִּשְׁכַּר - רָאשֵׁי תִיבוֹת תְּפִלַּת שִׁיכּוֹר תּוֹעֵבָה; וְהוֹסִיף בְּפִרְשָׁה (אות ד) תִּשְׁכַּר - רָאשֵׁי תִיבוֹת תְּפִלַּת שִׁתוּי תְּפִלָּה.**

2. טעם האיסור

בלבול הדעת: חז"ל הפליגו בחומר האיסור להתפלל בשכרות, והתבטאו שאם התפלל תפילתו תועבה, וכעובד עבודה זרה, וצריך לחזור ולהתפלל.

טעם הדבר כותב **הרשב"א** (פירושי ההגדות ברכות דף לא): שהשכרות מבבלת את הדעת ועלולה להביא

להתפלל, ואפילו אם התפלל בדיעבד, תפילתו תועבה וחוזר ומתפלל לאחר שיתפכח מיינו. מפורש בגמ' (עירובין דף סד.) **ובירושלמי** (מסכת תרומות פרק א הלכה ד) שגדר שיכור הוא שאינו יכול לדבר בפני המלך. **וביאר בשו"ע הרב** (סימן קפה סעיף ה) שתוי פירושו שיכול לדבר

מבואר **ברשב"ם** (פסחים דף קיז: ד"ה בין), בשם **הירושלמי** (פסחים פרק י הלכה ו), וכן כתב **הסמ"ק** (סימן קלג), שתיית יין בתוך הסעודה אינו משכר, ומותר לו לכתחילה לעמוד להתפלל. והוסיף **הפרי מגדים** (אשל אברהם ס"ק א) הביאו המשנ"ב (ס"ק ב) ובתנאי שיודע בעצמו שאין השתייה משפיעה על צלילות דעתו.

לפני המלך ואינו נכשל ואינו משתבש, אפילו אינו יכול לדבר כראוי, שניכר מדיבורו שהוא שתוי. ושיכור פירושו שאינו יכול לדבר לפני המלך בלא שיבוש.

כתב **במקור חיים** (סימן צט) הסימן לדעת האם האדם שלפניו הוא שיכור לפי הגדרת חז"ל, כל שניכר שכרותו בהילוכו ודאי בכלל שיכור הוא, וכל שכן אם ניכר אף בעמידתו. כמבואר **בפסוק** (תהלים פרק קז פסוק כז) **יְחֹזֵג וַיִּנְעָנֵי פֶשְׁכּוֹר**, הרי ששכרות מתבטאת בטלטול ובחוסר יציבות, והוא סימן מובהק לאיבוד ישוב הדעת.

תשלומין: אפילו אם עבר זמן התפילה, משלים אותה בתפילה שאחריה, כדין שוגג (שו"ע סעיף א).

אפילו התחיל לשנות אחר שהגיע זמן התפילה, וסבר מתחילה שישפיק להפיג יינו ולהתפלל, ובסוף נמשך בסעודה ושכח והשתכר, ולא נשאר די זמן להפיג יינו קודם שיעבור זמן התפילה, נחשב שוגג ויש לו תשלומין, כיון שהתחיל בהיתר מתוך מחשבה שישפיק.

אבל אם התחיל להשתכר סמוך למנחה, ויעבור בוודאות זמן התפילה אם ישתכר, שלא יספיק להפיג יינו, דינו כמזיד שאין לו תשלומין (משנ"ב ס"ק ו).

7. דרגה ד' - שיכור כלוט

דינו כשוטה: כתב **הרמב"ם** (הלכות מכירה פרק כט הלכה יח) שיכור כלוט, הוא השיכור שעושה ואינו יודע מה עושה, ואין מעשיו כלום, והרי הוא כשוטה או קטן פחות מן שש.

וכתב **המשנ"ב** (סימן צט ס"ק יא) שתה הרבה יין והגיע לדרגת שכרותו של לוט, אסור בתפילה ולא לברך שום ברכה (ושונו משיכור רגיל שיש מחייבים אותו בברכות), ואין מצרפים אותו למנין, ואם התפלל או בירך לא יצא ידי חובתו, שהרי פטור היה באותה שעה, וצריך לחזור ולהתפלל לאחר שיפוג יינו מעליו.

וכתב **בפסקי תשובות** (סימן צט הערה 27) שיכור

יש שיטה שמוזכרת **בבית יוסף ובשו"ע** (סימן תעג סעיף ג) **ובמגן אברהם** (סימן צט ס"ק א), **ובשו"ע הרב** (סימן צט סעיף ב) **ובמשנ"ב** (סימן תעג ס"ק טו) שגם יין סמוך לאכילה אינו משכר, כמו שיש בתוך האכילה אינו משכר.

5. דרגה ב' - שתוי

אסור להתפלל: שתה בבת אחת רביעית יין שאינו מזוג במים, או ששתה יותר מרביעית יין אפילו שהוא מזוג במעט מים ואפילו בשתי פעמים - אל יתפלל עד שייסיר יינו. ובדיעבד אם התפלל תפילתו תפילה, בתנאי שיכול לדבר לפני המלך (משנ"ב ס"ק ב).

וכתב **המשנ"ב** (ס"ק ד) גם מי שרגיל לשנות הרבה ואינו משתכר כלל ברביעית, מכל מקום לכתחילה לא יתפלל אם שתה רביעית יין. וצידד **באשי ישראל** (פרק כב הערה ג) שמדבר רק באופן שדעתו מבולבלת מעט מחמת השתיה, אבל אם יודע שדעתו צלולה לגמרי, מותר לו להתפלל לכתחילה. וצידד **באפיקי מגינים** (ס"ק ב) אם שתה שאר משקין המשכרים, ואינם משפיעים עליו כלל, יתכן שמותר לכתחילה להתפלל.

דינים אלו נאמרו בשתיה שלא בשעת הסעודה, או בשעת הסעודה ומרגיש שהשתיה משפיעה על צלילות דעתו, ואסור בתפילה עד שיתפכח וירגיש שחזר להיות צלול כהרגלו.

שתיית משקים משכרים דינו כשתיית יין, ולדעת **הט"ז** (ס"ק ב) לא צריך שיעור רביעית מהמשקה החרף, אלא שגגיע על ידו לשכרות בשיעור שתיית רביעית יין (משנ"ב ס"ק א).

6. דרגה ג' - שיכור

תפילתו תועבה: שתה יותר מרביעית יין או שאר משקין המשכרים, ואינו יכול לדבר בפני המלך אסור

ונקט **באז נדברו** (חלק ז סימן ז, חלק ח סימן מ אות ג) בשתיית מיץ ענבים לא שייך איסור כלל, אפילו אם שתה הרבה, לפי שאינו משכר. ולא גרע משותה יין שהתפכח מיינו שומתר בתפילה.

9. שתי ביום טוב ובפורים

מצוה לשמוח: חידש היש"ש (ביצה פרק ב סימן ה), הובא **במג"א** (סימן צט ס"ק ו), **ובמשנ"ב** (סימן צט ס"ק יז), שביום טוב מותר לשתי להתפלל לכתחילה, כיון שמצוה לשמוח וחציה לכם ואי אפשר להמתין עד שיפיג יינו כי יעבור זמן התפילה, אוקמיה אדיניה שתפילתו תפילה, והקב"ה מקבל תפילתו, מאחר שהוא שמח וטוב לב בשמחתו של מקום.

יש לציין שהיש"ש מזכיר בתוך דבריו, שגם שבת דינו כמו יום טוב. וראה עוד **במשנ"ב** (סימן תרטס ס"ק יז) שחשש לשתי רק לגבי נשיאות כפים ביום טוב, ולא חשש לגבי תפילת מוסף.

ומוסיף היש"ש טעם נוסף להתיר, כי בזמננו בלאו הכי אין מדקדקי ומכוונים בתפלה כל כך, כמבואר **במרדכי** (פרק הדר סימן תקיב), **ובהנהגות מיימוניות** (על הרמב"ם הלכות תפילה פרק ד הלכה טו אות כ). בשם **תוס'** הובא **בבית יוסף** (סימן צט סעיף ג), שכיום מתפללים גם כאשר יש דברים הטרדים כוונתו **שהרמב"ם** (הלכות תפילה פרק ד הלכה טו) אסר להתפלל מחמת טרדתם, כי בלאו הכי אין מכוונים כל כך, וממילא מסתבר שאין להקפיד בשתי ביום טוב.

וכתב **המגן גיבורים** (אלף המגן סימן צט ס"ק ח) שפורים דינו כיום טוב. וכן נקט **הגרי"ש אלישיב זצ"ל** (פניני תפילה עמוד פז). לגבי שתי בפורים, אם יכול לדבר בפני המלך מותר להתפלל, שכן כיום בלאו הכי לא מכוונים כראוי, ורשאי השתי גם להיות שליח ציבור.

והוסיף **הג"ר צבי ובר שליט"א** (בהוראה לרבני הילכתא), שיש הבדל בין פורים לשאר ימות השנה: בפורים אפילו באופן שאין חשש שיעבור זמן תפילה רשאי להתפלל בשתי, כיון שכל היום מצוה בשתיה. ואף במעריב במוצאי פורים, שכבר אין מצוה לשנות, אם חושש שמא יירדם בהמתנתו ויפסיד תפילת מעריב, יתפלל מיד כשהוא שתי.

ועוד חידש, שבפורים רשאי להתחיל לשנות סמוך לזמן תפילה, מה שבשאר ימות השנה אסור משום חשש הפסד התפילה.

כלוט אם התפלל בשכרותו, אינו בגדר תועבה ועובד עבודה זרה, כיון שאינו יודע מה הוא עושה, ומדייק כן מלשון **המאירי** (ברכות דף לא): ואם היה מכיר בשכרותו והתפלל הרי הוא כעובד עבודה זרה.

וחידש **באפיקי מגינים** (סימן צט ס"ק ה) שאם היה שיכור כלוט ועבר זמן תפילה, לא צריך להשלים התפילה, כי בשעת החיוב היה פטור לגמרי, כשוטה הפטור מכל המצוות.

צריך לפרש בכוונת האפיקי מגינים, שהיה שיכור כלוט מתחילת זמן התפילה - עד סוף זמן תפילה ולכן דינו כשוטה שהתפכח שלא שייך בו תשלומין. אבל אם בחלק מהזמן לא היה שיכור כלוט, חל עליו החיוב באותו זמן, ושייך בו תשלומין. ויש לחקור באופן שהיה שיכור כלוט ונרדם בשינה עמוקה, ותוך כדי השינה התפכח מיינו בתוך זמן תפילה, שתלוי בפולמוס המפורסם, האם ישן נחשב פטור מכל המצוות ומותר להוציאו מהסוכה, או לא.

מאידך לדעת **הג"ר צבי ובר שליט"א** (בהוראה לרבני הילכתא), יתכן שגם אם היה שיכור כלוט כל משך זמן התפילה צריך להשלים, כיון שהוא הכניס עצמו לאונס השכרות והיה יכול ליהרר שלא יבוא לשכרותו של לוט. והפטור של אונס נאמר רק באדם שנאנס בעל כרחו.

8. יש מקילים בשתי בזמננו

ינות שלנו: חידוש גדול כותב **הדרכי משה** (סימן צט), אם מתפלל מתוך סידור, ורואה לפניו את כל נוסח התפילה, אף שהוא שתי מותר לו להתפלל, הואיל ויכול לדבר לפני המלך. ואפילו אם הוא שיכור מעט ואינו יכול לדבר לפני המלך בלא סידור, כיון שידוע בעצמו שיוכל להיעזר בסידור, יש מקום להקל. אולם סיים שאין לסמוך על חידושו, מאחר שלא מצא כן בפוסקים, ולא כתב כן אלא ליישב המנהג שמתפללים גם כאשר שתויים מעט.

למרות שהרמ"א בספרו דרכי משה הסתפק, מכל מקום נקט כן להלכה **בהנהגותיו על השו"ע** (סימן צט סעיף ג), וכן נקט **השו"ע הרב** (סימן צט סעיף ד), שתי צריך בהמתין עד שירגיש בנפשו שיפיג יינו, ולכן אין נזהרין ביינות שלנו, שמרגישים יודעים שאינם חזקים, ומתפללים אפילו אחר שתיית רביעית ויותר, וכל שכן כשמתפלל מתוך סידור, שאין נזהרין בשכרות מועטת. וביאר **המשנ"ב** (ס"ק יז) בשם **הפמ"ג** (אשל אברהם ס"ק ו) שכונת הרמ"א רק ליישב את המנהג, אך אין נכון להקל לכתחילה.

שמחה של מצוה

דברי רבותינו: כתב **הבאור הלכה** (סימן תרצה סעיף ב ד"ה 'עד דלא ידע') בשם **המאירי** (מגילה דף ז: ד"ה חייב), שלא נצטוונו על שמחה של הוללות ושל שטות, אלא בשמחה של תענוג, שיגיע מתוכה לאהבת השי"ת והודאה על הניסים שעשה לנו.

והביא הבאור הלכה את דברי **חיי אדם** (כלל קנה סעיף ל), היודע בעצמו שילזל במצוה מן המצוות, בנטילת ידיים וברכה וברכת המזון, או שלא יתפלל מנחה או מעריב, או שינהוג קלות ראש מוטב שלא ישתכר.

השל"ה (מסכת מגילה פרק נר מצוה) מחה בחריפות על סעודת פורים לאחר מנחה, שהשכרות גורמת לביטול תפילת מעריב בציבור שקבלוה לחובה וקריאת שמע דאורייתא.

וזהו **בנוהג כצאן יוסף** (פורים רג), שומר נפשו ירחק מן השכרות קודם זמן מנחה, ותחילת הלילה שהוא זמן מעריב, כדי שלא יבוא להפסיד תפילת מנחה ומעריב.

והוסיפו **גדולי הוראה שליט"א** (בהוראה לרבני הילכתא), שברכת המזון וקריאת שמע חיובם מדאורייתא, תפילה וברכות חיובם מדרבנן, ואילו ההשתכרות כפורים הוא לכל היותר ספק חיוב דרבנן, שנחלקו הפוסקים האם חובה לשתות משקה המשכר, וגם יתכן שמקיים חובתו בשתייה מועטת 'ותר מלימודו', נמצא שגם אדם הנוהג למעשה לשתות הרבה משקה המשכר, מחויב להקפיד ולחשב שלא יפסיד ברכת המזון וקריאת שמע ותפילה וברכות, ולא לעבור על שום הלכה בשו"ע.

10. שתוי בסוף זמן תפילה

מעות לא יוכל לתקן: אם יש חשש שיעבור זמן תפילה, כתב **בשו"ע הרב** (סימן צט סעיף ד), ו**בתהלה לדוד** (ס"ק ג), ו**נפרי מגדים** (אשל אברהם סימן ע ס"ק ג), ו**במשנ"ב** (סימן ע ס"ק טו, סימן צט ס"ק ג), שמוותר לשתוי להתפלל גם שלא ביום טוב, למרות שכתוב **בשו"ע** (סימן צט סעיף א) ששתוי לא יתפלל אפילו אם מחמת כן יעבור זמן תפילה, אמנם בזמננו, שאין מכוונים כל כך, אם על ידי ההמתנה יעבור הזמן, אין לחוש כל כך להחמיר.

כלומר, שביום טוב מותר לכתחילה לשתות אף שהגיע זמן תפילה, ומתפלל בשתוי ולא צריך להמתין עד שיתפכח מיינו. אבל כל השנה צריך להתפלל בלי שתיה, ורק אם אירע ששתה וירא שיעבור זמן תפילה מותר להתפלל לכתחילה. וכן מפורש בתהלה לדוד, שביום טוב לא צריך להמתין, וכל השנה צריך להמתין.

שיכור אסור: והוסיפו **הב"ח** (ד"ה ומ"ש ואפילו) ו**הט"ז** (ס"ק ג), הובא **במשנ"ב** (ס"ק טז) שההיתר נאמר רק בשתוי שתפילתו תפילה בדיעבד, אבל שיכור שתפילתו תועבה אסור אפילו אם יעבור זמן תפילה. ו**במחצית השקל** (סימן צט ס"ק ו) הוסיף, שהוא הדין לגבי ההיתר של היש"ש ביום טוב, מותר לכתחילה רק בשתוי, ולא בשיכור.

עדין: לתשומת לב הציבור, יש לוחות נפוצים בכל בתי הכנסת המודפסים עם זמני סוף קריאת שמע ותפילה, הכוללים כותרות

של 'סוף זמן תפילה' 'סוף זמן קריאת שמע'.

לדעת הג"ר **צבי ובר שליט"א** והג"ר **חיים חזן שליט"א** (בהוראה לרבני הילכתא) אין קדושה בדפים אלו ואינם טעונים גניזה, שאין בהם הלכות מפורשות, רק ציון שעות מסוימות שהציבור רוצה לדעת.

ולשיטתם, נכון מנהג העולם שאין גוזזים דפים אלו הנתלשים מידי שבוע.

מאידך לדעת הג"ר **יחזקאל פינהנדר שליט"א** **מחבר ספר גניזת הקודש** (בהוראה לרבני הילכתא) יש המחייבים גניזה ממש, ולכל הפחות אסור לזורקם בביוון, אלא יש לעטפם ולהשליכם בדרך מכובדת. ואין היתר לזורקם לאשפה.

ולשיטתו, מאחר ודפים אלו מחולקים תדיר ונזרקים מחוסר ידיעה - חובה לפרסם ולהזהיר: דפים אלו טעונים גניזה או טיפול מכובד כדין כתבי קודש.

משיב כהלכה

שאלה: מהם הדינים שהשיכור צריך לדעת למעשה?

מה דין שתוי ושיכור לגבי קריאת שמע, ברכות, ברכת המזון, נשיאות כפים, והאם מצטרף למנין ולזימון?

מי הוא זה שמצטרף לזימון בשלשה, אך אינו מצטרף לזימון בעשרה?

מקורות: גמ' (ברכות דף לא, עירובין דף סד, סה); **ים של שלמה**

(ביצה פרק ב סימן ה); **טור שו"ע ומשנ"ב** (סימן ע סעיף ג, סימן צט סעיף א-ג, סימן קפה סעיפים ד-ה); **מגן גיבורים** (אלף המגן ס"ק ח); **אשי ישראל** (פרק כב).

במדור זה מופיעה שאלה בנושא הגיליון הבא, הקוראים הנכבדים מוזמנים לשלוח תשובות להגידיל תורה ולהאדירה, מומלץ לצרף את פרטי המשיב (שם, טלפון, מקום לימוד), התשובות המובחרות ישולבו במידת האפשר בגיליון הקרוב.

- ניתן להגיש תשובות באחת מהאפשרויות הבאות.
- קו 'הילכתא' טלפון 02-5377085 - שלוחה 4
- עמדות 'דברים פלוס' קופת 'הילכתא'
- חדר 'קול הלשון', ישיבת מיר ירושלים, תיבת 'הילכתא'
- פקס מספר 6507823-1532
- במייל 5047867@gmail.com

לעילוי נשמת

הר"ר שלמה אפרים בן הר"ר מנחם הכהן פישר זצ"ל
נלב"ע כ"ג שבט תשפ"ו
ת.נ.צ.ב.ה.

דינים העולים

א. **פחות משתוי:** שתי פחות מרביעית יין בבת אחת, או רביעית בשתי פעמים, או רביעית מזוג במים - רשאי להתפלל. יין בתוך הסעודה (ויש אומרים גם סמוך לסעודה) אינו משכר, והכל לפי הרגשתו.

ב. **שתוי:** רביעית בבת אחת שאינה מזוגה, או יותר מרביעית אפילו מזוגה ואפילו בפעמיים - לא יתפלל עד שיסיר יינו. בדיעבד תפילתו תפילה למרות שיכר ששתה, בתנאי שיכול לדבר בפני המלך, ואינו משתבש, ויכול לעמוד וללכת ישר.

ג. **שיכור:** אינו יכול לדבר בפני המלך, שמשתבש בדבריו ואינו יכול לעמוד וללכת ישר - לא יתפלל. אם התפלל תפילתו תועבה וקעובד עבודה זרה וצריך לחזור ולהתפלל כשיתפכח.

ד. **שיכור כלוט:** דינו כשוטה - אסור להתפלל ולברך ואינו מצטרף למנין. אם התפלל לא יצא וצריך לחזור ולהתפלל כשיתפכח. אין תפילתו תועבה כי אינו מכיר במעשיו. היה שיכור כלוט כל זמן התפילה, יש אומרים שאין לו תשלומין כדין שוטה שהתפכח, ויש מפקקים בדבר.

ה. **משקאות חריפים:** הדינים נאמרו ביין, והוא הדין בשאר משקין המשכרים באופן יחסי לפי רמת שכרותם; מיץ ענבים אינו משכר כלל.

ו. **תשלומין:** נשאתך בשוגג - משלים. שתי במזיד באופן שפיסד זמן התפילה - אין לו תשלומין.

ז. **בזמנו:** שתוי לא יתפלל אפילו אם יעבור זמן תפילה, ובזמנו יש להקל כשיש חשש שיעבור זמן תפילה. ויש נוהגים להקל בזמנו אף כשאין חשש שיעבור זמן תפילה, ואין נכון להקל לכתחילה.

ח. **פורים:** ביום טוב ופורים מותר לכתחילה להתפלל בשתוי, אבל שיכור אסור בכל אופן.

נושא הגיליון הבא:

'שיכור כהלכה'

טלו חלק בזיכוי הרבים העצום, והשתתפו בהוצאות הגיליון הבא

הגיליון נועד לעורר את לב הלומדים, נא לא לסמוך על הדברים הלכה למעשה בלי לעיין במקורות

גיליון זה נתרם

להצלחת הרב יוסף שלמה בן גיטל שליט"א וכל בני משפחתו שיחיו שיעליחו בכל אשר יפנו, לעשות רצון קונם וחפיץ צורם, אמן

הילכתא

לדעת לחיות כהלכה

- גיליון שבועי עומק הפשט
- שיעורים יומי עיון
- בית הוראה טלפוני
- בירורי הלכה אקטואליים
- קו מידע הלכתי
- חוברות הדרכה

מכון הילכתא

מענה אנושי: 02-5350-535 פקס: 02-6507-823

לקבלת הגיליון במייל: 5047867@gmail.com

קו מידע הלכתי

02-5377-085

ניתן להאזין לשיעורים, הודעות, עדכונים, רישום להגרלות, ועוד...